

3553000

3554000

3555000

7216000

7215000

7214000

7213000

7212000

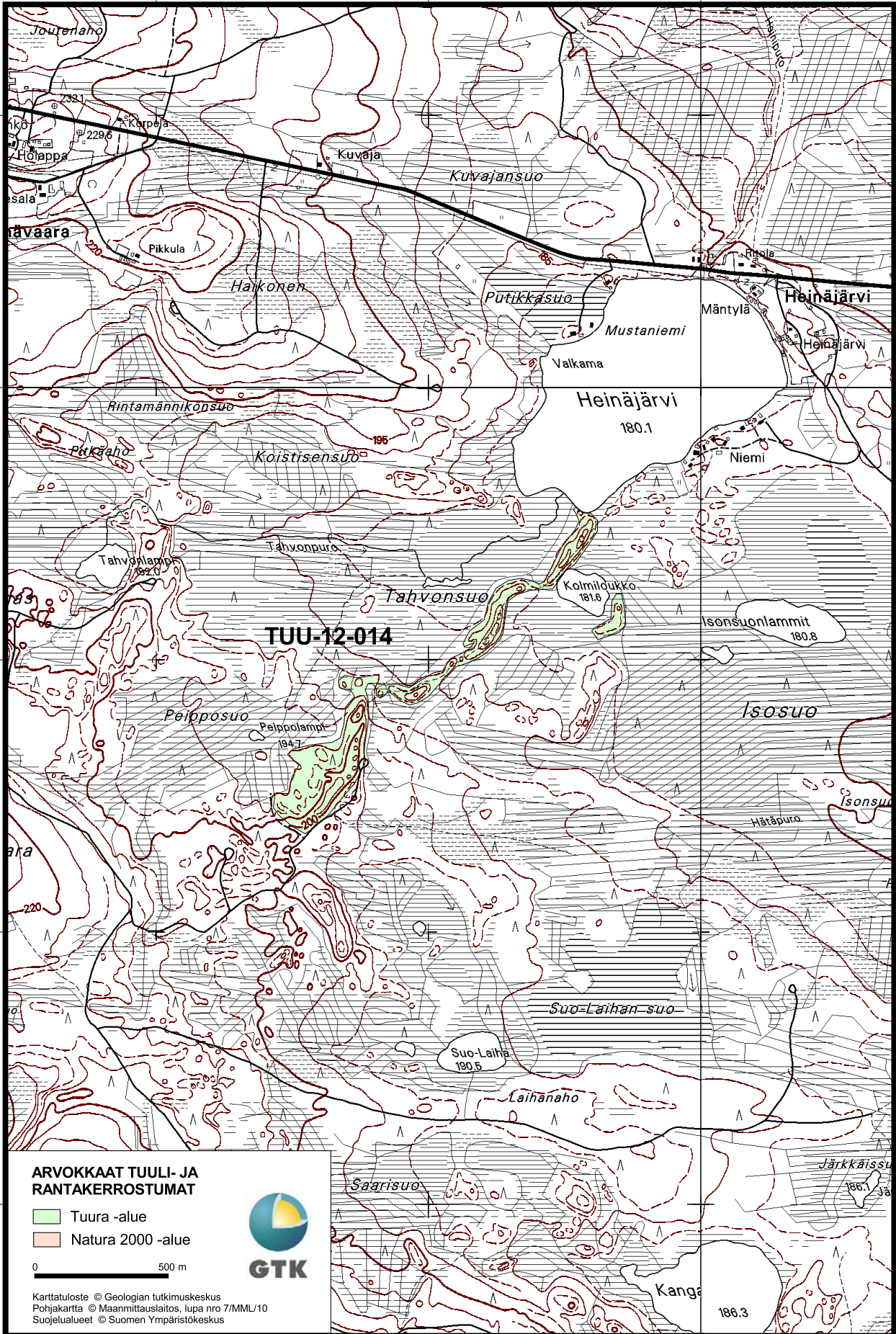
7216000

7215000

7214000

7213000

7212000

ARVOKKAAT TUULI- JA RANTAKERROSTUMAT

- Tuura -alue
- Natura 2000 -alue

0 500 m

GTK

Karttatuloste © Geologian tutkimuskeskus
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos, tupa nro 7/MML/10
 Suojelualueet © Suomen Ympäristökeskus

3553000

3554000

3555000

HEINÄJÄRVEN DYNNIT

Puolanka

Tietokantatunnus: TUU-12-014

Arvoluokka: 4

Muodostuma: Tuulikerrostuma

Pinta-ala: 16,9 ha

Korkeus: 207 m mpy.

Karttalehti: 3444 06

Alueen suhteellinen korkeus: 27 m

Muodon suhteellinen korkeus: 10 m

Sijainti: 7 km Joukokylästä kaakkoon Heinäjärven lounaispuolella, 28 km Puolangalta koilliseen.

Geologia

Heinäjärven dyynialue koostuu suurehkosta, hyvin kehittyneestä lounas-koillissuuntaisesta paraabelidyyniketjusta. Dyyniketju on noin 1,8 kilometriä pitkä ja se sijaitsee suuren harjukakson pohjoispuolisella hajanaisella lievealueella, joka on suurelta osin soistunut. Yksittäiset dyynit ovat noin 200-600 metriä pitkiä ja 1-10 metriä korkeita. Dyynien kaakkoiset suojasivurinteet ovat monin paikoin jyrkät. Erityisesti alueen eteläisin paraabelidyyni on kumpuileva ja mutkitteleva, ja sen luoteisella vastasivurinteellä on myös pieniä dyynikumpuja ja dyyniselänteitä. Alueella ei ole leikkauksia.

Suolijärven jääjärven ylin ranta on seudulla noin 215 metrin tasolla. Jääjärven purkaututtua alueelle ulottui Ancylusjärven lahti noin 185 metrin tasolle (Kemiläinen 1982). Dyynien kerrostuminen on alkanut kohdealueella ilmeisesti pian Suolijärven jääjärven purkaututtua ja maaston kohottua Ancylusjärven vedenpinnan yläpuolelle. Dyynien aines on pääosin peräisin jääjärven kerrostuneista hietakoista. Tuulen suunta on ollut pääosin länsiluoteinen. Kohdealueen ympärillä on lisäksi muutamia pienempiä dyyniparvia, matalia tuulikerrostumia ja yksittäisiä jäätikköjokisyntyisiä lajittuneita muodostumia.

Biologia

Eteläosan dyynillä on varttunutta, valoisaa, aika tasaikäistä kuivahkon kankaan männikköä. Maassa makaa yksittäin joitakin järeämpiä, vanhoja maapuita. Aluskasvillisuus on dyynin molemmilla rinteillä lähes kauttaaltaan puolukkavarvikkoa. Variksenmarjaa on vähän itärinteellä. Pohjakerros on seinäsammaleinen. Jäkälää on todella vähän. Jyrkimmillä itärinteillä kasvaa vain vähän hietakastikkaa, ei muuta erikoisempaa lajistoa. Varvuttomissa laikuissa kasvaa lähinnä kynsisammalia. Pohjois- ja keskiosassa on eri-ikäisiä mäntytaimikoita, joissa on myös enemmän jäkälää. Pohjoisosan dyynin eteläpuolen tyvelle ulottuu paikoin äestetty hakkuuala.

Maisema ja muut arvot

Dyyniketju hahmottuu jyrkähkönä soiden rajaamana selänteinä hyvin ympäristöstä. Eteläpäässä alue rajautuu pinnaltaan hiekkaiseen hakattuun harjukumpumaastoon, joka on osittain dyyniytynyt. Alueen pohjoisosasta avautuu näkymiä ympäröiville avosoille, lammille ja järville. Kempasvaara näkyy hyvin lännessä. Sisäinen maisema on vaihteleva, ja näkyvyys eteläosassa on hyvä.

Dyynien pinta on ajourien ja metsätöiden takia alueen keski- ja pohjoisosissa melko kulunut. Kohdealue on merkitty Kainuun maakuntakaavaan 2020 maa-ainesten ottoalueeksi. Alueen eteläosa on melko hyvä käyntikohde.

Kirjallisuus:

Kainuun maakuntakaava 2020.

Kemiläinen, H. 1982. Oulujärven ympäristön deglasiatiosta ja siihen liittyvästä hydrografiasta. Lisensiaattitutkielma. Oulun yliopisto, maantieteen laitos. 67 s. + liitekartta.